

Voittajan jäljissä

MARKO JAUHAINEN

Ilmestyskirjassa puhutaan paljon voittamisesta ja sekä Pedon että Karitsan todetaan voittavan. Näillä kahdella voitolla on kuitenkin selvä ero: vain toinen tarkoittaa vastustajan lopullista kukistumista.

Useimpien Ilmestyskirjan lukijoiden mielestä sen toinen ja kolmas luku ovat selvästi helpompia ymmärtää kuin kirjan muut luvut. Toisaalta ne ovat hankalia siksi, sillä vain kaksi seurakuntaa selviää puhtain paperein Jeesuksen suorittamasta hengellisestä terveystarkastuksesta, jossa kenelläkään ei ole varaa kuvitella olevansa vain sivustaseuraaja: ”Jolla on korvat, se kuulokoon, mitä Henki sanoo seurakunnille.”¹

Toinen asia, joka toiston myötä tuskin jää lukijalle epäselväksi on se, että Jeesuksen paluu on hyvä asia vain niille, jotka ”voittavat”.² Sen sijaan sanan ”voittaa” tarkka merkitys ei näissä luvuissa vielä täysin aukene. Eri asioissa voittaminen tapahtuu eri tavoilla. Voittamiseen pitää siis pyrkiä, mutta mitä se pitää sisällään?

Johannes ei jätä lukijaansa epätietoisuuteen, vaan kehittelee voittamisen teemaa läpi Ilmestyskirjan. Kertomuksen edetessä käykin pian ilmi, että jokainen uskova kuuluu messiaaniseen armeijaan, jonka johdossa on Juudan leijona ja joka käy taistelua Petoa ja tämän joukkoja vastaan. Esimerkiksi seitsemännen luvun symbolinen väenlasku viittaa juuri tähän – Vanhassa testamentissa sukukunnittain tapahtuvan miesten väenlaskun tarkoitus oli selvittää armeijan koko. ”Voittaminen” osoittautuu näin ollen ensi sijassa sodassa voittamiseksi.

Tämän päivän kristitylle lukijalle tämä saattaa tuntua vieraalta, mutta varhaisiin juutalaisiin traditioihin kuului osana sen odotus, että tullessaan Messias johtaa kansansa sotaan Israelin vihollisia vastaan ja murskaa heidät. Jeesuksen aikalaisetkin odottivat tällaista sotilaallista ja poliittista johtajaa – ja juuri siksi heidän oli niin vaikea tunnistaa ja hyväksyä Jeesusta Messiaaksi.

Karitsa voittaa uhrautumalla

Johannes ei kuitenkaan tyydy toistamaan vanhoja traditioita, vaan muokkaa niitä kirjaimellisesti uuteen uskoon. Viidennen luvun jakeessa viisi

hän kuulee, että Juudan leijona on ”voittanut” ja on näin arvollinen avaamaan suljetun kirjan sinetit. Samalla hän katsoo tuota leijonaa mutta näkeekin teurastetun karitsan. Saaliinsa murskaamisen ja surmattujen veren juomisen sijasta leijona onkin voittanut vuodattamalla oman verensä.

Näin perinteinen, juutalaisuudesta tuttu vallan ja voiman symboli saa radikaalisti uuden sisällön ja merkityksen.

Mutta tämä ei vielä riitä, vaan myös Karitsan seuraajien odotetaan sotivan samalla tavalla kuin johtajansa. Luvussa yksitoista Johannes esittelee kaksi todistajaa – jotka symboloivat tehtäväänsä toteuttavaa uskollista seurakuntaa – ja kertoo, kuinka Peto käy sotaa heitä vastaan.³ Tämän pienoiskertomuksen eri yksityiskohdista käy selvästi ilmi, kuinka seurakunta on kutsuttu vaeltamaan Herransa jäljissä ja samalla varautumaan samanlaiseen kohtaloon.⁴ Sama ihanne tulee esiin myös seuraavassa luvussa, jossa mainitaan, kuinka pyhät ovat voittaneet Saatanan Karitsan veren kautta pysymällä Mestarinsa tavoin uskollisina todistajina kuolemaan asti.⁵

Peto taistelee väkivallalla

Osana voittamis-teeman kehittelyä Johannes käyttää Vanhasta testamentista tuttua tehokeinoa eli kahden, keskenään täysin päinvastaisen tien esittelemistä.

Luvussa kuusi lukija kohtaa valkoisella hevosella ratsastavan jousimiehen, joka lähtee kiertämään maata ”voittajana ja voittamaan”.⁶ Jotkut ovat nähneet tässä Kristuksen ja evankeliumin voittokulun, mutta valkoinen väri pettää – ja se on tarkoituskin.⁷ Hevonen ja sen aseistettu ratsastaja symboloivat lähinnä antikristillistä vallan- ja valloitushalua, joka helposti pukeutuu kauniiseen inhimilliseen kaapuun. Silti sitä väistämättä seuraavat ne inhimilliset ongelmat, joita kolme seuraavaa hevosta ratsastajineen symboloivat.⁸

Tämä voittamisen tapa käy ilmeiseksi viimeistään luvussa yksitoista, jossa itse antikristus eli Peto mainitaan ensimmäisen kerran.⁹ Sodittuaan todistajia vastaan hän voittaa ja tappaa heidät. Näin Johannes asettaa vastakkain kaksi tietä, kaksi tapaa voittaa: Karitsan ja hänen seuraajiensa menetelmänä on pysyä uskollisena loppuun asti ja tarvittaessa kuolla oman todistuksen puolesta, kun taas Pedon ja hänen seuraajiensa menetelmänä on turvautua miekkaan, väkivaltaan ja pelkoon, ja tappaa ne, jotka koetaan uhaksi.

Uskovat on kutsuttu luottamaan Jumalaan

Vastakkainasettelu näiden kahden voittamisen tavan välillä huipentuu luvussa kolmetoista, jossa sekä Peto että sen konfliktia pyhien kanssa esitellään tarkemmin kuin luvun yksitoista lyhyessä tiivistelmässä. Nyt kuvaan astuu kaksi yllättävää elementtiä. Ensinnäkin Johannes mainitsee, että Pedolle annettiin lupa käydä sotaa pyhiä vastaan ja voittaa heidät.¹⁰ Jumalan suunnitelmassa ei siis olekaan pelastaa pyhiä pinteestä, vaan hän antaa heidän jopa kärsiä väkivaltaisen kuoleman uskonsa tähden.

Toinen tämän päivän lukijaa hätkähdyttävä elementti on Johanneksen ohje Pedon vainoamille pyhille. Miten tulisi suhtautua hirmuhallitsijaan, joka on kaikkien maailmanhistorian antikristillisten hallitsijoiden ja johtajien huipentuma? Tulisiko tällainen diktaattori salamurhata? Pitäisikö Pedon alamaiset vapauttaa johtajansa hirmuvallasta? Vai pitäisikö kenties tarttua aseisiin Pedon joukkoja vastaan kodin, uskonnon ja isänmaan nimissä?

Johanneksen vastaus lukijan mieltä polttaviin kysymyksiin on viittaus Jeremian kirjaan: ”Kenen osana on vankeus, se joutuu vankeuteen. Kenen osana on kaatua miekkaan, se kaatuu miekkaan.”¹¹ Jeremia ei ollut kovin suosittu aikalaistensa keskuudessa siksi, että kehotti kansaa olemaan taistelematta hyökkäävää vihollista vastaan. Liittoutumisen tai aseisiin turvautumisen sijasta heidän tuli uskoa ja luottaa Jumalaan, jonka käsissä heidän kohtalonsa oli. Tällaista alistumista Jumalan tahtoon oli mieluummin ”väkeen ja voimaan” luottavien israelilaisten vaikea ymmärtää.

Myöhemmin Jeesuksen aikalaiset eivät olleet yhtään sen ymmärtäväisempiä Jumalan valtakunnan todellisen luonteen suhteen. Edes Jeesuksen omat opetuslapset eivät käsittäneet sitä kunnolla ennen mestarinsa ristiinnaulitsemista; vielä Getsemanessa Pietari oli valmis tarttumaan miekkaan. Jeesus kuitenkin valitsi toisen tien, jo-

ka sai aikaan enemmän kuin mihin miekka – tai edes 12 legioonaa enkeleitä – olisi pystynyt.¹²

Inhimillisesti ajatellen Pedon tapa on aina houkuttelevampi kuin Karitsan tapa, ja siksi Johannes toteaaakin Jeremia-viittauksensa jatkoksi, että ”nyt kysytään pyhiltä kestävyyttä ja uskoa”.¹³

Luottamus palkitaan

Pyhien uskollisuus ja luottamus Jumalaan kannattaa. Heidän todistuksensa ja Jumalan voiman seurauksena suurin osa heitä vastustaneista ”suuren kaupungin” asukkaista antaa kunnian Jumalalle.¹⁴ Jumalaa enemmän kuin Petoa pelänneet selviävät voittajina taivaaseen, kun taas lopunaikeiden ainoassa oikeutetussa sodassa Peto ja sen joukot kohtaavat loppunsa Karitsan voittaessa heidät.¹⁵ Näin kaikkien miekkaan tarttuneiden osaksi tulee myös siihen hukkuminen, mutta voittajat saavat perinnöksi uuden taivaan ja uuden maan.¹⁶

Jokainen meistä on osallisena siinä sodassa, joka on jo voitettu mutta joka silti riehuu kaikkialla ympärillämme ja voimistuu ennen Jeesuksen paluuta. Tässä sodassa kysymys ei ole vain siitä, kenen voittoon uskomme, vaan myös siitä, kenen keinoin taistelemme. Nyt on aika luottaa Jumalaan ja vaeltaa uskollisesti Jeesuksen jäljissä – maksoi mitä maksoi.

Viitteet:

- 1) Ilm. 2:7, 11, 17, 29; 3:6, 13, 22.
- 2) Ilm. 2:7, 11, 17, 26; 3:5, 12, 21.
- 3) Ilm. 11:3-13.
- 4) Vrt. 1 Piet. 2:20-23.
- 5) Ilm. 12:11; vrt. 1:5.
- 6) Ilm. 6:2.
- 7) Vrt. 2 Kor. 11:14.
- 8) Ilm. 6:3-8.
- 9) Ilm. 11:7.
- 10) Ilm. 13:7.
- 11) Ilm. 13:10; Jer. 15:2.
- 12) Matt. 26:51-53.
- 13) Ilm. 13:10.
- 14) Ilm. 11:8-13.
- 15) Ilm. 15:2; 17:14; 19:11-21.
- 16) Ilm 21:7.

Kirjallisuus

Bauckham, Richard: *The Theology of the Book of Revelation*. Cambridge University Press. 1993.

Hays, Richard: *The Moral Vision of the New Testament*. T&T Clark. 1997.

[Kainalojuttu]

Nikolaiittojen tie

Ilmestyskirjan toisessa luvussa mainitaan kaksi kertaa salaperäinen Nikolaoksen seuraajien eli nikolaiittojen ryhmä, josta ei nykytutkimuksen mukaan ole olemassa mitään Raamatusta riippumatonta tietoa. Tämä on mahdollistanut monet spekulatiot ryhmän opin suhteen, ja puhujilla onkin välillä kiusaus valjastaa nikolaiitat omaan käyttöönsä. Välittömän asiayhteyden tutkiminenkaan ei täysin ratkaise nikolaiittojen arvoitusta, mutta kokonaisuuden huomioiminen onneksi auttaa lukijaa jo melko pitkälle.

Yhtenä ongelmana tuon ajan Vähä-Aasian seurakunnissa oli se, että liike-elämässä mukana oleminen ja yhteiskunnassa menestyminen vaati osallistumista erilaisiin juhliin ja rituaaleihin, jotka olivat pohjimmiltaan uskonnollisia. Tällaisessa tilanteessa uskovilla on ollut kiusaus ajatella, että ”maallisen” ja ”hengellisen” voi helposti erottaa toisistaan ja siten juhlissa ja rituaaleissa voi olla mukana, vaikka niihin ei itse uskoisikaan. Tällaista linjaa näkevät useat tutkijat nikolaiittojenkin ajaneen.

Johannes kuitenkin näkee, että Rooma, tuo ensimmäisen vuosisadan Babylon, sekä sen keisari, jota palvottiin pelastajana ja jopa jumalana, ovat tahoja, joiden kanssa Jeesuksen seuraajat eivät voi tehdä kompromisseja. Hän vertaa nikolaiittoja Vanhan testamentin Bileamiin, jonka opin myötä Jumalan kansa johdettiin samalla tavoin harhaan ja sai tuomion erämaassa.

Sanaleikkeihin mieltyneeltä Johannekselta on tuskin jäänyt huomaamatta, että Bileamilla ja Nikolaoksen seuraajilla on muutakin yhteistä kuin väärä oppi. Nimi ”Bileam” voidaan johtaa heprean kielen lauseesta ”hän joka tuhoaa kansan”, kun taas kreikankielisen nimen ”Nikolaos” etymologia on ”hän voittaa kansan”. Nikolaiittojen oppi teki mahdolliseksi inhimillisesti ”voittoa” elämän ja menestymisen pakanayhteiskunnassa, mutta tämä oli todellisuudessa Pedon menestystä. Pyhien tappaminen – vaikka onkin olennainen osa Pedon taistelustrategiaa – on lopulta vain näennäistä voittamista. Todellinen pyhien voittaminen on heidän houkuttelemisensa kompromisseihin ympäröivän yhteiskunnan arvojen ja käytäntöjen kanssa.